

Presentació

Us presentem un nou programa de cursos naturalistes de la ICHN del període febrer-juliol de 2009. L'objectiu dels cursos naturalistes és oferir-vos un espai de formació de temàtiques diverses des del vessant més naturalista. Tot i tractar temes específics, estan plantejats com a cursos d'introducció a les diferents temàtiques que aborden, la qual cosa no exigeix tenir coneixements previs per poder seguir el curs sense dificultats. Al mateix temps, per aquells i aquelles que ja tenen una certa experiència, els permetrà ampliar els seus coneixements ja que aporten les darreres novetats dels aspectes tractats.

Us hi esperem!

Calendari dels cursos

21 i 22 de febrer de 2009. Vic. *Bases pràctiques per a la custòdia del territori.* **Codi 01/09.**

28 de febrer i 1 de març de 2009. Solsona. *Identificació de rastres i seguiment de fauna a la neu.* **Codi 02/09.**

21 i 22 de març de 2009. Vic. *Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic.* **Codi 03/09.**

25 i 26 d'abril de 2009. Tremp. *Els últims dinosaures d'Europa.* **Codi 04/09.**

23 i 24 de maig de 2009. Barcelona. *Iniciació a la fotografia de la natura.* **Codi 05/09.**

4 i 5 de juliol de 2009. Parc Nacional d'Aigüestortes (Espot). *Biologia i conservació dels tetraònids als Pirineus.* **Codi 06/09.**

Hi col·laboren:

Institut Català de Paleontologia

MUSEU DE LA CONCA DEL·LÀ

Parc Nacional
d'Aigüestortes
i Estany de Sant Maurici

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Organització:

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona
Telèfon 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/l: <http://ichn.iec.cat>

ELS CURSOS NATURALISTES DE LA INSTITUCIÓ

PROGRAMA 2009
Febrer - juliol

Informació i inscripció

Per formalitzar la inscripció, cal posar-se en contacte, com a mínim, quinze dies abans de l'inici del curs, amb l'entitat indicada per a cada curs.

La ICHN disposa d'una assegurança que cobreix totes les seves activitats; per aquest motiu, en fer la inscripció cal que doneu, també, el vostre DNI.

Un cop feta la inscripció, cal fer l'ingrés de la matrícula al compte corrent 2013-0421-50-0200689502 de Caixa Catalunya, **a nom de la ICHN, on ha de constar el nom de l'alumne i el codi del curs**. El pagament s'haurà de realitzar en el termini màxim de tres dies a comptar de la data d'inscripció. Altrament, la inscripció quedarà anul·lada.

En el cas que una persona ja inscrita vulgui anul·lar la inscripció, només li serà retornat el 80 % de l'import, sempre que ho sol·liciti amb una antelació mínima de quinze dies respecte a l'inici del curs.

El nombre de places és limitat i depèn de cada curs. La inscripció es farà per rigorós ordre d'inscripcions, d'acord amb la data de l'ingrés. Hi haurà una llista d'espera per cobrir baixes eventuais o anul·lacions de darrera hora.

La Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC) i la ICHN van signar un conveni de col·laboració pel qual els membres de la FEEC gaudiran del mateix descompte que els socis de la ICHN.

Organització i matrícula

El **curs 1** està coorganitzat amb la Xarxa de Custòdia del Territori. La matrícula per a les persones que són sòcies de la ICHN i de la FEEC, per als socis d'entitats adherides a la XCT i per als habitants d'Osona és de 58 €, i per a la resta és de 82 €.

El **curs 2** està coorganitzat amb el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya i el Grup de Natura del Solsonès. La matrícula per a les persones que són sòcies de la ICHN, de la FEEC i del GNS i per als habitants del Solsonès és de 58 €, i per a la resta és de 82€.

El **curs 3** està coorganitzat amb el Grup de Naturalistes d'Osona. La matrícula per a les persones que són sòcies de la ICHN i de la FEEC i per als habitants d'Osona és de 58€, i per a a la resta és de 82 €.

El **curs 4** està coorganitzat amb l'Institut Català de Paleontologia. La matrícula per a les persones que són sòcies de la ICHN i de la FEEC, per als habitants de Sabadell, per als habitants del Pallars Jussà i alumnes de la UAB és de 58€, i per a la resta és de 82 €.

El **curs 5** està coorganitzat amb la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura. La matrícula per a les persones que són sòcies de la ICHN, de la FEEC i de la SCFN és de 58 €, i per a la resta és de 82 €.

El **curs 6** està coorganitzat amb Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. La matrícula per a les persones que són sòcies de la ICHN i de la FEEC i per als habitants dels municipis de l'àmbit del Parc és de 58 €, i per a a la resta és de 82 €.

Altres informacions d'interès

El preu de la matrícula dels cursos inclou l'assistència a les sessions teòriques i pràctiques impartides pel professorat, la documentació, l'allotjament, l'esmorzar del diumenge i l'assegurança per accident o danys a tercers. El transport i la resta d'àpats no hi són inclosos, però es poden reservar en el moment de fer la inscripció i pagar-los al principi del curs, o bé cadascú pot portar-se el menjar.

Pel que fa al transport, ens convé saber si teniu places lliures al cotxe, si us en cal trobar o si veniu amb transport públic per poder planificar els desplaçaments durant el curs. En alguns casos, cal dur llençols o sac de dormir i roba adequada i de colors discrets per a les sortides de camp.

Bases pràctiques per a la custòdia del territori

Dates

21 i 22 de febrer de 2009

Professorat

JORDI PIETX i MARTA CAPDEVILA i MONTSE MASÓ, Xarxa de Custòdia del Territori.

Programa

Dissabte

10.15 - 11 h. Presentació del programa del curs.
11 - 12 h. Conceptes bàsics per a la custòdia.
12.15 - 13.45 h. Oportunitats i reptes de la custòdia del territori. Acció diària en una entitat de custòdia: aliances i finançament.
14 h. Dinar
16 - 17.30 h. Custòdia del territori a la pràctica I. Els acords de custòdia: disseny, negociació, acceptació i seguiment.
18 - 19.30 h. Custòdia del territori a la pràctica II. Tipologies d'acords de custòdia. Com redactar un acord de custòdia?
20.30 h. Sopar lliure.
21.30 h. Visita al laboratori de la Xarxa de custòdia del Territori. Presentació del Mercat de Custòdia (productes i serveis de finques i entitats amb acords de custòdia). Custòdia del territori a escala internacional: exemples pràctics.

Diumenge

9.30 - 13 h. Visites a diferents finques en custòdia d'Osona on es veuran exemples de diferents models d'acords i estratègies de custòdia.
14 h. Dinar de camp.
15.30 - 17.30 h. Visita de camp: exemple pràctic de contacte amb propietaris.
17.45 - 19 h. Conclusions i avaluació del curs.

Cal que porteu

Calçat còmode.

Lloc de trobada

Casa d'espiritualitat Claret. Rbla. Sant Domènec 5, Vic, a les 10 del matí.

Informació i preinscripció

XCT. Carrer Sagrada Família 7, Vic. De dilluns a divendres, de 9 a 14 h i de 15 a 18 h.
Demaneu per Montse Camps. Tel. 938 866 135;
a/e: mcamps@custodiaterritori.org

Identificació de rastres i seguiment de fauna a la neu

Dates

28 de febrer i 1 de març de 2009

Professorat

DAVID GUIXÉ, biòleg.

Programa

Dissabte

10 h. Presentació
10.30 - 11.30 h. Introducció a l'estudi de fauna mitjançant mètodes indirectes. Metodologies. Exemples pràctics
11.30 - 14 h. Identificació de rastres i senyals. Metodologies i resultats pràctics
14 h. Dinar
16.30 - 18.30 h. Sortida de camp

Diumenge

9 - 14 h. Sortida de camp
14 h. Dinar al camp
16 h. Conclusions i cloenda.

Cal que porteu

Roba d'abric, botes de muntanya, paraneus, peu de rei, cinta mètrica (petita), llibreta de camp.

Lloc de trobada

Antiga seu del CTFC (Pujada del Seminari s/n, Solsona), a les 10 del matí.

Informació i preinscripció

Secretaria de la ICHN: carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h.
Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582;
fax: 932 701 180; a/e: ichn@iec.cat.

Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic

Dates

21 i 22 de març de 2009

Professorat

JORDI BAUCCELLS, HUGO FRAMIS, GUILLEM MAS, Grup de treball del mussol comú en el projecte Rapinyaires Nocturns de Catalunya, Projecte Mussol del GNO-ICHN (Grup de Naturalistes d'Osona); i GREGORI CONILL, Projecte Mussol del GNO-ICHN.

Programa

Divendres (Opcional)

18 - 21 h. Sortida pràctica per reconèixer les diferents espècies de rapinyaires nocturns d'Osona.

Dissabte

10 h. Presentació del curs
10.30 - 12 h. Rapinyaires nocturns de Catalunya
12 - 12.30 h. Pausa
12.30 - 13.30 h. Biologia i comportament del mussol comú
13.30 Dinar
15.30 - 16.30 h. Mètodes d'estudi i seguiment del mussol comú
16.30 - 21 h. Sortida pràctica sobre mètodes d'estudi i seguiment.

Diumenge

10 - 11 h. Conservació del mussol comú
11 - 14 h. Sortida pràctica sobre mesures de conservació del mussol comú.
14 h. Dinar
15.30 - 16.30 h. Conclusions i avaluació.

Cal que porteu

Prismàtics, llanterna frontal, calçat de muntanya i roba d'abric

Lloc de trobada

Universitat de Vic, Edifici de la Torre dels Frares, carrer de la Laura 13, Vic, a les 9.45 del matí

Informació i preinscripció

Secretaria de la ICHN. C. del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h.
Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582;
fax: 932 701 180; a/e: ichn@iec.cat.

Els últims dinosaures d'Europa

Dates

25 i 26 d'abril de 2009

Professorat

BERNAT VILA, investigador de l'Àrea de Recerca del Mesozoic, Institut Català de Paleontologia, VIOLETA RIERA, Departament de Geologia, UAB; i RODRIGO GAETE, Museu d'Isona i Conca Dellà.

Programa

Dissabte

10 h. Presentació del curs.

10.30 - 11.30 h. La geologia del final del Cretaci als Pirineus. Els últims dinosaures d'Europa (1a part): els hadrosaures.

11.30 - 14 h. Sortida de camp (I): visita als jaciments d'Orcau i de l'àrea de Basturs.

14 h. Dinar

16 - 17.30 h. L'extinció dels dinosaures a Europa (1a part): evidències geològiques i paleontològiques. Sortida de camp (II): visita al Puig Pedrós.

17.30 - 19.30 h. Visita guiada a la sala dels dinosaures del Museu de la Conca Dellà, a Isona.

Diumenge

8.30 h. Sortida cap a Vallcebre.

10.30 - 12 h. Introducció teòrica. Els últims dinosaures d'Europa (2a part): els titanosaures.

12 - 15.30 h. Sortida de camp (III): visita a l'entorn dels jaciments de Fumanya.

15.30 Dinar

17 - 18 h. Visita a l'Exposició M.A. a Vallcebre

18 - 20 h. L'extinció dels dinosaures a Europa (2a part): síntesi i debat final.

Cal que porteu

Roba i calçat adequats per anar a la muntanya.

Lloc de trobada

Museu Comarcal de Ciències Naturals. Passeig del Vall, 13, Tremp, a les 10 del matí.

Informació i preinscripció

Museu de la Conca Dellà. Carrer del Museu, 4; 25650 Isona. De dilluns a divendres, d'11 a 14 h i de 17 a 19 h. Demaneu per Rodrigo Gaete.

Tel.: 973 665 062; fax: 973 664 228;

a/e: rgaete@parc-cretaci.com.

Iniciació a la fotografia de la natura

Dates

23 i 24 de maig de 2009

Professorat

ALBERT MASÓ, biòleg i fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN.

ROBERTO BUENO, fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN.

Programa

Dissabte

10 h. Presentació del curs.

10.15 - 14 h. Nocions bàsiques: cambres i objectius; elecció de l'equip adequat; lents d'alta nitidesa i poder de resolució; finor de gra i emulsions; la fotografia macro: concepte i procediments; la ràtio i la profunditat de camp; elements i accessoris de treball; taules i fórmules útils; tècniques d'estudi i sistemes d'il·luminació.

Dinar

16 - 20 h. La tècnica de paisatge: la llum natural; equipament i accessoris; composició de la imatge; la caça fotogràfica; càmeres informatitzades i objectius estabilitzadors d'imatge; teleobjectius i teleconvertidors; tècniques d'apropament als animals; fotografia de seguiment i d'aguait.

Diumenge

10.15 - 14 h. Sessió teòrico-pràctica d'estudi.

Dinar

16 - 20 h. Sortida al camp. S'utilitzaran els objectius i estris de les diferents tècniques i es posaran en pràctica els procediments que s'han explicat durant el curs.

Cal que porteu

Càmera reflex i objectius, trípode.

Lloc de trobada

9.45 h, a les Cases d'en Puig, El Prat de Llobregat (Pl. de l'Agricultura, 4).

Informació i preinscripció

Secretaria de la ICHN. Carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180; a/e: ichn@jec.cat.

Biologia i conservació dels tetraònids als Pirineus

Dates

4 i 5 de juliol de 2009

Professorat

JORDI CANUT, tècnic de fauna del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici

Programa

Dissabte

11 - 14 h. Sessió teòrica. Introducció a l'ecologia dels tetraònids presents a Catalunya: distribució, tendència poblacional i problemàtica.

16 - 20 h. Sessió teòrica. El Gall fer i la perdiu blanca: introducció a l'espècie, biologia reproductora, alimentació, problemàtica i conservació.

Diumenge

8 h. Sortida pràctica

14 h. Cloenda.

Cal que porteu

Botes de muntanya i prismàtics.

Lloc de trobada

Casa del Parc Nacional d'Espot, Espot, a les 11h. del matí.

Informació i preinscripció

Casa del Parc Nacional de Boí: carrer de les Graieres 2, Boí. De dilluns a divendres, de 9 a 13 h, i de 15.30 a 18.45 h. Demaneu per Josep M. Rispa.

Tel.: 973 696 189; fax: 973 696 154;

a/e: jrispa@gencat.net.